

การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พิเชษฐ์ ตรีกุลกาญจน์

Establishment of Management Patterns for Village and Urban Community Funds

Picheat Trakulkarn

สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

Development Administration, Graduate School, Suansunandha Rajabhat University, Dusit, Bangkok 10300

Corresponding author. E-Mail address: picheat_t@oag.go.th

Received: 22 January 2018; Accepted: 27 February 2018

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพของปัจจัยในการบริหารจัดการและรูปแบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ประสบความสำเร็จ โดยใช้แนวทางการวิจัยเชิงปริมาณและเสริมด้วยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจาก 15 จังหวัด 5 ภูมิภาคทั่วประเทศ จำนวน 450 กองทุน จากประชากรทั้งหมด 77,565 กองทุน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นและตรวจสอบคุณภาพด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) และค่าดัชนีความสอดคล้อง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและวิธีแบบจำลองสมการโครงสร้างองค์ประกอบแบบยืนยัน โดยใช้เมทริกซ์สหสัมพันธ์และกำหนดดัชนีที่ใช้นัยนัยความสอดคล้อง ได้แก่ ค่าดัชนีไค-สแควร์ (χ^2), CMIN/df, RMSEA, RMR, NFI, CFI, AGFI และ GFI ผลการวิจัย พบว่า สภาพของปัจจัยในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ โดยปัจจัยความสำเร็จในการบริหารจัดการกองทุนมีค่ามากที่สุด ส่วนรูปแบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในระดับดี โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรง ได้แก่ ปัจจัยด้านคณะกรรมการกองทุนที่มีอิทธิพลมากที่สุด (DE = 0.714) ลำดับรองลงมา คือ ปัจจัยด้านสมาชิกกองทุน (DE = 0.340) ปัจจัยด้านการเงินและบัญชี (DE = 0.315) และปัจจัยด้านการกู้ยืมเงินกองทุน (DE = 0.169) ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อม ได้แก่ ปัจจัยด้านสมาชิกกองทุน (IE = 0.096) ผลการศึกษาครั้งนี้ทำให้ได้ข้อค้นพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างไร ขึ้นอยู่กับปัจจัยในการบริหารจัดการใดบ้างและมีอิทธิพลเท่าใด ซึ่งข้อมูลดังกล่าวหน่วยงานภาครัฐสามารถนำไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีประสิทธิภาพต่อไป

คำสำคัญ: กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รูปแบบการบริหารจัดการกองทุน

Abstract

The objectives of this study were to study the current situation of factors on the successful management model of village and community funds with quantitative and qualitative approaches employed for the sampling technique was used for the population of 450 from 77,565 village and community funds, from 15 provinces in five regions. The questionnaire used for data collection was verified by Cronbach's Alpha coefficient and Index of Item-Objective Congruence. The data was analyzed by using descriptive measurement and confirmatory factor analysis model. The indices of congruence consisted of chi square, CMIN/df, RMSEA, RMR, NFI, CFI, AGFI and GFI. It was found that the overall factors that affected the village and community fund management were present at a low level. The factors on village and community fund management showed the highest value. Meanwhile, the initiative management model of village and community funds revealed a good correlation with the empirical information. The descending factors direct affecting to this matter included the committee of the village and community funds (DE = 0.714), the members of village and community funds (DE = 0.340), finance and accounting (DE = 0.315), and loan funding (DE = 0.169), respectively. The indirect factor was the members of village and community funds (IE = 0.096). This research study suggested a successful management model of village and community funds, showed what factors involved and indicated what influences related to such a model. A government organization could apply the information derived from the study to develop the village and community fund management for better efficiency in the forthcoming future.

Keywords: Village and Community Fund, Fund Management Model

บทนำ

การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตั้งแต่ พ.ศ.2544 จนถึงปัจจุบัน ทุกรัฐบาลต่างให้ความสำคัญต่อการสนับสนุนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองรวม 79,255 กองทุน และได้มีการสนับสนุนงบประมาณผ่านกิจกรรมหลัก ๆ ดังนี้ (1) รัฐบาลโอนเงินให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่จัดตั้งขึ้นหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท รวมเป็นเงินสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นเงิน 79,255.00 ล้านบาท (2) เพิ่มทุนให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่มีผลการประเมินศักยภาพอยู่ในระดับดี (AAA) หมู่บ้านละ 100,000.00 บาท เป็นเงิน 2,324.70 ล้านบาท (3) เพิ่มทุนให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทุนละ 200,000.00 บาท 400,000.00 บาท หรือ 600,000.00 บาท ขึ้นอยู่กับจำนวนสมาชิกตามโครงการเพิ่มทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ระยะที่ 2 เป็นเงิน 15,849.20 ล้านบาท (4) เพิ่มทุนให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทุนละ 1 ล้านบาท ตามโครงการเพิ่มทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ระยะที่ 3 เป็นเงิน 79,255.00 ล้านบาท (5) เพิ่มทุนให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทุนละ 1 ล้านบาท ตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับหมู่บ้าน เป็นเงิน 60,000.00 ล้านบาท นอกจากนี้ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองยังมีเงินทุนหมุนเวียนจากเงินออมของสมาชิกที่ส่วนใหญ่จะมีการออมทุกเดือน ดอกผลที่เกิดจากเงินกองทุน และเงินประกันความเสี่ยงของกองทุน โดยเงินดังกล่าวจะนำมาเก็บรวมไว้ในบัญชีเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (Office of the Auditor General of Thailand, 2013)

จากรายงานการตรวจสอบผลการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ในระยะที่ผ่านมา จำนวน 3 ครั้ง พบประเด็นปัญหาสำคัญ ดังนี้ (1) ผลการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตั้งแต่ พ.ศ.2544-2549 พบว่า กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองประสบปัญหาหนี้ค้างชำระและเงินขาดบัญชี คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของจำนวนกองทุนที่สุ่มตรวจสอบ (450 กองทุน) (2) ผลการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตั้งแต่ พ.ศ.2544-2553 พบว่า กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่สุ่มตรวจสอบ ส่วนใหญ่ยังคงประสบปัญหาหนี้ค้างชำระและเงินขาดบัญชี คิดเป็นร้อยละ

58.11 ของจำนวนกองทุนที่สุ่มตรวจสอบ (450 กองทุน) (3) ผลการเพิ่มทุนระยะที่ 3 ให้กับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2558 พบว่า กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบางส่วนที่ได้รับและที่ยังไม่ได้รับการจัดสรรเงินเพิ่มทุน ยังมีปัญหาด้านการบริหารจัดการกองทุนโดยเฉพาะในด้านการเงินและบัญชี รวมทั้งคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่พบว่า การดำเนินการไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในคู่มือการจัดทำบัญชีและระเบียบของกองทุน (Office of the Auditor General of Thailand, 2016) นอกจากนี้ จากการศึกษาผลการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พบว่า การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ.2556 มีประสิทธิภาพลดลง โดยมีผลการประเมินต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของกองทุนประเภทเงินทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืม ประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการที่สำคัญ คือ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีหนี้ค้างชำระและเงินขาดบัญชีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ 4.74 ใน พ.ศ.2547 เป็นร้อยละ 22.70 ใน พ.ศ.2553 แสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ที่ลดลงของลูกหนี้ ซึ่งมีหลายกองทุนหยุดดำเนินการ หรือคณะกรรมการไม่สามารถบริหารจัดการกองทุนได้ โดยกองทุนส่วนใหญ่มีปัญหาด้านกระบวนการ (Process) เนื่องจากไม่มีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพทั้งในด้านการควบคุมและการติดตามดูแลกองทุนอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการจัดทำหลักฐานทางด้านการเงินและบัญชีที่ไม่ได้มาตรฐาน มีการจัดเก็บข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน และไม่มีเปิดเผยข้อมูลผลการบริหารจัดการและงบการเงินของกองทุน (The Secretariat of the House of Representatives, 2015)

จากการดำเนินนโยบายดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่า กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดิน เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการเป็นจำนวนมาก รวมเงินงบประมาณที่สนับสนุนกองทุนจนถึงปัจจุบันไม่น้อยกว่า 236,683.90 ล้านบาท นอกจากนี้ ในแต่ละกองทุนยังมีเงินสะสมจากสมาชิกเพิ่มมากขึ้นทุกปี ในขณะที่ปัญหานี้ค้างชำระและเงินขาดบัญชีของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองยังคงเกิดขึ้น รวมถึงปัญหาระบบควบคุมทางด้านการเงินและบัญชี และการปฏิบัติตามระเบียบของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข ทำให้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีความเสี่ยงสูงที่จะไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และไม่เกิดประโยชน์สูงสุด

แก่ประชาชน โดยเฉพาะในระดับเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อนำผลการวิจัยไปขยายผลหรือผลักดันให้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองประสบความสำเร็จต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพของปัจจัยในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ประสบความสำเร็จ

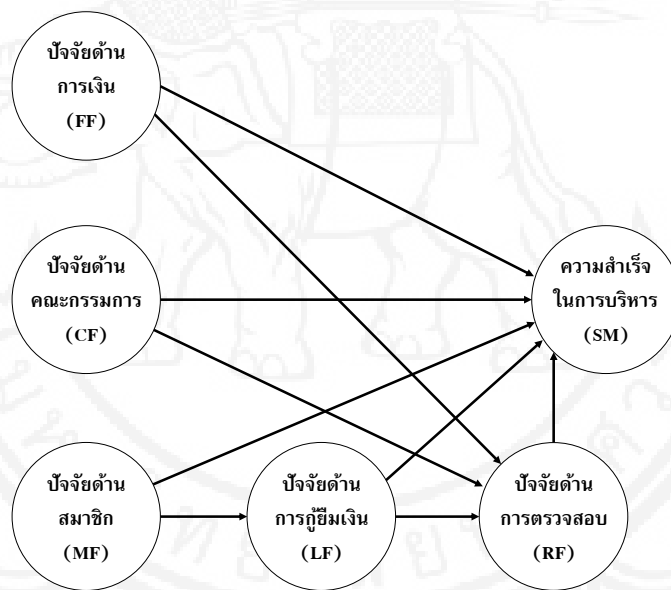
กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ทั้งในด้านทฤษฎีการบริหาร หลักการการควบคุมภายใน กฎหมายและระเบียบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

กองทุนชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้วิจัยได้สกัดตัวแปรสำหรับการศึกษาเรื่อง การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประกอบด้วย 6 ตัวแปร ได้แก่

1. ปัจจัยด้านการเงินและบัญชี
2. ปัจจัยด้านคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
3. ปัจจัยด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. ปัจจัยด้านการกักเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
5. ปัจจัยด้านการตรวจสอบ การรายงานผล และการเผยแพร่ข้อมูลกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
6. ความสำเร็จในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โดยแต่ละตัวแปรมีความสัมพันธ์กันดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย เรื่อง การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลัก โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ในทางสถิติ และได้ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทั่วประเทศ ยกเว้นกองทุนชุมชนเมืองใน

เขตกรุงเทพมหานครและกองทุนชุมชนทหาร จำนวน 77,565 กองทุน

2. กลุ่มตัวอย่าง ขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จากการคำนวณตามสูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอนและการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายตามสถานภาพกองทุนในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ทำให้ได้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกลุ่มตัวอย่างจาก 15 จังหวัด 5 ภูมิภาคทั่วประเทศ จำนวน 450 กองทุน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกลุ่มตัวอย่าง (n = 450)

ภาค	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	สถานะภาพกองทุน			รวม
				ไม่เป็นนิติบุคคล	นิติบุคคล	สถาบันการเงินชุมชน	
เหนือ	นครสวรรค์	3	12	10	10	10	30
	พิษณุโลก	3	12	10	10	10	30
	ลำปาง	4	15	10	10	10	30
กลาง	พระนครศรีอยุธยา	7	18	10	10	10	30
	เพชรบุรี	5	20	10	10	10	30
	ราชบุรี	4	16	10	10	10	30
ตะวันออกเฉียงเหนือ	ขอนแก่น	3	11	10	10	10	30
	ร้อยเอ็ด	5	13	10	10	10	30
	อุดรธานี	5	12	10	10	10	30
ตะวันออก	จันทบุรี	4	17	10	10	10	30
	ฉะเชิงเทรา	6	15	10	10	10	30
	นครนายก	4	17	10	10	10	30
ใต้	กระบี่	3	10	10	10	10	30
	ชุมพร	4	12	10	10	10	30
	สุราษฎร์ธานี	3	12	10	10	10	30

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัต (ค่าระหว่าง 0.919-0.994) และค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (เกณฑ์ IOC $\geq$ 0.60)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยร่วมกับเจ้าหน้าที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และเจ้าหน้าที่สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในแต่ละด้านตามตัวแปรที่ทำการศึกษ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา ใช้การวัดค่ากลางและการกระจายของข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าความเบ้ และค่าความโด่ง เกณฑ์การให้คะแนนคำตอบแบ่งตามระดับความคิดเห็น โดยใช้มาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) และใช้เกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ยในแต่ละช่วงคะแนน

2. สถิติเชิงวิเคราะห์ ใช้วิธีแบบจำลองสมการโครงสร้าง ตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่กำหนดขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยใช้เมทริกซ์สหสัมพันธ์ และกำหนดดัชนีที่ใช้ยืนยันความสอดคล้อง

ได้แก่ ค่าดัชนีไค-สแควร์ (χ^2), CMIN/df, RMSEA, RMR, NFI, CFI, AGFI และ GFI

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพของปัจจัยในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

จากการศึกษาสภาพของปัจจัยในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จำนวน 6 ด้าน พบว่าสภาพของปัจจัยในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ โดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีปัจจัยด้านความสำเร็จในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมากที่สุด ($\bar{x}$ = 2.189) รองลงมา มีปัจจัยด้านการตรวจสอบ การรายงานผล และการเผยแพร่ข้อมูลกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ($\bar{x}$ = 2.186) ปัจจัยด้านการกักเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ($\bar{x}$ = 2.162) ปัจจัยด้านการเงินและบัญชี ($\bar{x}$ = 2.124) ปัจจัยด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ($\bar{x}$ = 2.123) และปัจจัยด้านคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ($\bar{x}$ = 2.120) ตามลำดับ ผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้

1.1 ความสำเร็จในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พบว่า กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีความสำเร็จในการบริหารจัดการอยู่ในระดับต่ำ

ทุกด้าน โดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่มีปัญหาเงินขาดบัญชีมากที่สุด ($\bar{x} = 2.215$) รองลงมากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่มีปัญหาหนี้ค้างชำระ ($\bar{x} = 2.183$) และกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 2.170$) ตามลำดับ

1.2 ปัจจัยด้านการตรวจสอบ การรายงานผล และการเผยแพร่ข้อมูลกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พบว่า กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีปัจจัยด้านการตรวจสอบ การรายงานผล และการเผยแพร่ข้อมูลกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอยู่ในระดับต่ำทุกด้าน โดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีการรายงานผลเป็นไปตามที่ระเบียบกำหนดไว้มากที่สุด ($\bar{x} = 2.230$) รองลงมา มีการตรวจสอบ ($\bar{x} = 2.185$) และการเผยแพร่ข้อมูลเป็นไปตามที่ระเบียบกำหนดไว้ ($\bar{x} = 2.143$) ตามลำดับ

1.3 ปัจจัยด้านการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พบว่า กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีปัจจัยด้านการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอยู่ในระดับต่ำทุกด้าน โดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีการติดตามการชำระคืนเงินกู้เป็นไปตามที่ระเบียบกำหนดไว้มากที่สุด ($\bar{x} = 2.199$) รองลงมา มีการจัดทำคำขอกู้และการเก็บรักษาเงินสด ($\bar{x} = 2.183$) และการอนุมัติเงินกู้เป็นไปตามที่ระเบียบกำหนดไว้ ($\bar{x} = 2.102$) ตามลำดับ

1.4 ปัจจัยด้านการเงินและบัญชี พบว่า กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีปัจจัยด้านการเงินและบัญชีอยู่ในระดับต่ำทุกด้าน โดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีการจัดทำสมุดบัญชีและเอกสารประกอบการจัดทำบัญชีถูกต้องมากที่สุด ($\bar{x} = 2.167$) รองลงมา มีการจัดทำทะเบียนคุม ($\bar{x} = 2.147$) และการจัดทำรายงานทางการเงินถูกต้อง ($\bar{x} = 2.122$) ตามลำดับ

1.5 ปัจจัยด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พบว่า กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีปัจจัยด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอยู่ในระดับต่ำทุกด้าน โดยสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีการประชุมตามที่ระเบียบกำหนดไว้มากที่สุด ($\bar{x} = 2.153$) รองลงมา มีการชำระค่าหุ้นและการปฏิบัติตามสัญญากู้ยืมเงิน ($\bar{x} = 2.114$) และมีที่มาตามที่ระเบียบกำหนดไว้ ($\bar{x} = 2.102$) ตามลำดับ

1.6 ปัจจัยด้านคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พบว่า กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีปัจจัยด้านคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอยู่ใน

ระดับต่ำทุกด้าน โดยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามที่ระเบียบกำหนดไว้มากที่สุด ($\bar{x} = 2.170$) รองลงมา มีที่มาและการดำรงตำแหน่ง ($\bar{x} = 2.121$) และมีการประชุมตามที่ระเบียบกำหนดไว้ ($\bar{x} = 2.087$) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ประสบความสำเร็จ

จากการศึกษาในรูปแบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ประสบความสำเร็จ พบว่า ความสำเร็จในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมากที่สุด (TE = 0.688) รองลงมาขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (TE = 0.436) ปัจจัยด้านการเงินและบัญชี (TE = 0.300) และปัจจัยด้านการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (TE = 0.165) ตามลำดับ ในส่วนปัจจัยด้านการตรวจสอบ การรายงานผล และการเผยแพร่ข้อมูลกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ไม่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผลการศึกษารูปได้ ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัยในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พบว่า องค์ประกอบทุกตัวของปัจจัยในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นองค์ประกอบที่มีนัยสำคัญทางสถิติ รายละเอียดผลการวิเคราะห์ในแต่ละปัจจัย มีดังนี้ (1) ปัจจัยด้านคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พบว่า อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญที่สุด (FL = 0.614) รองลงมา คือ ที่มาและการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (FL = 0.585) และการประชุมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (FL = 0.569) ตามลำดับ (2) ปัจจัยด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พบว่า การประชุมของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญที่สุด (FL = 0.634) รองลงมา คือ การชำระค่าหุ้นและการปฏิบัติตามสัญญากู้ยืมเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (FL = 0.575) และที่มาของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (FL = 0.522) ตามลำดับ (3) ปัจจัยด้านการเงินและบัญชี พบว่า การจัดทำรายงานทางการเงินเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญที่สุด (FL = 0.602) รองลงมา คือ การจัดทำ

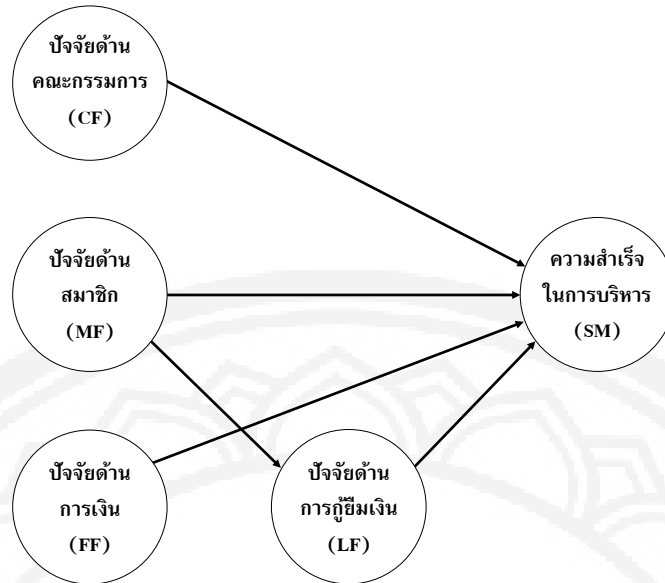
ทะเบียนคุม (FL = 0.525) และการจัดทำสมุดบัญชีและเอกสารประกอบการจัดทำบัญชี (FL = 0.513) ตามลำดับ (4) ปัจจัยด้านการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พบว่า การติดตามการชำระคืนเงินกู้เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญที่สุด (FL = 0.633) รองลงมา คือ การอนุมัติเงินกู้ (FL = 0.602) และการจัดทำคำขอกู้และการเก็บรักษาเงินสด (FL = 0.597) ตามลำดับ (5) ปัจจัยด้านการตรวจสอบ การรายงานผล และการเผยแพร่ข้อมูลกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พบว่า การตรวจสอบเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญที่สุด (FL = 0.760) รองลงมา คือ การเผยแพร่ข้อมูล (FL = 0.690) และการรายงานผล (FL = 0.631) ตามลำดับ (6) ความสำเร็จในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พบว่า กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่มีปัญหาเงินขาดบัญชีเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญที่สุด (FL = 0.795) รองลงมา คือ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่มีปัญหาหนี้ค้างชำระ (FL = 0.769) และกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง (FL = 0.755) ตามลำดับ

2.2 การวิเคราะห์ปัจจัยในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พบว่า ปัจจัยด้านคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุด (TE = 0.688) รองลงมา คือ ปัจจัยด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (TE = 0.436) ปัจจัยด้านการเงินและบัญชี (TE = 0.300) และปัจจัยด้านการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (TE = 0.165) ตามลำดับ ในส่วนปัจจัยด้านการตรวจสอบ การรายงานผล และการเผยแพร่ข้อมูลกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ไม่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รายละเอียดผลการวิเคราะห์ในแต่ละปัจจัยมีดังนี้ (1) ปัจจัยด้านคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (DE = 0.714) ปัจจัยด้านการเงินและบัญชี (DE = 0.315) และปัจจัยด้านการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (DE = 0.169) ส่งผล

ทางตรงต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แต่ไม่ส่งผลทางอ้อมผ่านปัจจัยด้านการตรวจสอบ การรายงานผล และการเผยแพร่ข้อมูลกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (2) ปัจจัยด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (DE = 0.340, IE = 0.096) ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยส่งผลทางอ้อมผ่านปัจจัยด้านการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (3) ปัจจัยด้านการตรวจสอบ การรายงานผล และการเผยแพร่ข้อมูลกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ไม่ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นอกจากนี้พบว่า (1) ปัจจัยด้านคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (TE = 0.616) และปัจจัยด้านการเงินและบัญชี (TE = 0.357) ส่งผลต่อปัจจัยด้านการตรวจสอบ การรายงานผล และการเผยแพร่ข้อมูลกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ปัจจัยด้านการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ไม่ส่งผลต่อปัจจัยด้านการตรวจสอบ การรายงานผล และการเผยแพร่ข้อมูลกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (2) ปัจจัยด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (TE = 0.584) ส่งผลต่อปัจจัยด้านการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ประสบความสำเร็จ พบว่า ความสำเร็จในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านการเงินและบัญชี ปัจจัยด้านคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ปัจจัยด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และปัจจัยด้านการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยปัจจัยด้านคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมากที่สุด รองลงมา คือ ปัจจัยด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ปัจจัยด้านการเงินและบัญชี และปัจจัยด้านการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามลำดับ

รูปที่ 2 รูปแบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ประสบความสำเร็จ

สรุปผลการศึกษา

รูปแบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้เป็นทางเลือกสำหรับรูปแบบการบริหารจัดการกองทุนที่ประสบความสำเร็จได้ เนื่องจากองค์ประกอบและตัวชี้วัดของรูปแบบที่สร้างขึ้น สามารถใช้ตรวจสอบผลการดำเนินงานจริงของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่มีการบริหารจัดการกองทุนประสบความสำเร็จ และไม่ประสบความสำเร็จได้ถูกต้องในระดับที่สูงถึงสูงมาก รวมทั้งทำให้เห็นถึงสภาพปัญหาในปัจจุบันของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านการกำกับดูแลและการตรวจสอบสามารถนำปัจจัยและองค์ประกอบที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ไปใช้ในการกำหนดแนวทางการสนับสนุนและควบคุมการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นไปอย่างมีระบบ ชัดเจน และเกิดประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการศึกษา

1. ปัจจัยด้านคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามแนวคิดที่ว่า การอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มต้องมีผู้นำและมีแนวทาง

หรือวิธีการควบคุมดูแลกันภายในกลุ่ม โดยผู้นำกลุ่มเรียกว่า “ผู้บริหาร” และการควบคุมดูแลภายในกลุ่มเรียกว่า “การบริหารจัดการ” ซึ่งเป็นแนวทางหรือวิธีการเพื่อให้เกิดความสุขและความสงบเรียบร้อยในการอยู่ร่วมกัน และระเบียบเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้กำหนดระเบียบด้านคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการด้านคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ รวมทั้ง Kaewjinda (2009) ที่ศึกษาการดำเนินงานตามนโยบายโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. ปัจจัยด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามแนวคิดที่ว่า ความร่วมมือ (To co-ordinate) จากทุกคนในองค์กรหรือหน่วยงานเป็นหลักการที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้กระบวนการบริหารจัดการประสบความสำเร็จ และระเบียบเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองได้กำหนดระเบียบด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นไปตาม

วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ รวมทั้ง Wangphon (2008) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวกับสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีผลต่อความสำเร็จในการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3. ปัจจัยด้านการเงินและบัญชี เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับการควบคุมภายในของคณะทำงานจากสถาบันวิชาชีพ หรือ COSO (Committee of Sponsoring Organization of Treadway Commission) ตามแนวทางที่ว่า การรายงานทางการเงิน (Financial: F) โดยการจัดทำบัญชีเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญในการควบคุมภายใน ซึ่งกำหนดให้มีขึ้นเพื่อให้มีความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่า การบริหารจัดการของหน่วยงานจะบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และระเบียบเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้กำหนดให้มีการจัดทำบัญชีและรายงานทางการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้ถูกต้องตามที่คู่มือกำหนดไว้ เพื่อใช้ในการตรวจสอบและรายงานผลการบริหารจัดการกองทุนให้สมาชิกและสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติทราบ รวมทั้ง Khienthong (2008) ที่ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง: กรณีศึกษาเขตอำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า การบริหารงานทางการเงินและการจัดทำบัญชีเป็นปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4. ปัจจัยด้านการกักเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับการควบคุมภายในของคณะทำงานจากสถาบันวิชาชีพหรือ COSO (Committee of Sponsoring Organization of Treadway Commission) ตามแนวทางที่ว่า กิจกรรมหลักขององค์กรต้องมีการประเมินความเสี่ยง เช่น องค์กรทางการเงิน ต้องมีการประเมินความเสี่ยงทางการเงินเป็นต้น เพื่อนำมาพิจารณากำหนดแนวทางที่จำเป็นต้องใช้ในการควบคุมภายใน เพื่อให้เกิดความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าความผิดพลาดหรือความเสียหายจะไม่เกิดขึ้น แต่ถ้าหากเกิดขึ้นก็จะอยู่ในระดับที่

ไม่เป็นอันตราย หรือไม่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร และระเบียบเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้กำหนดระเบียบด้านการกักเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการด้านการกักเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นไปอย่างมีระบบ ชัดเจน และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ รวมทั้ง Jongsittha (2005) ที่ศึกษาการวิเคราะห์การบริหารการพัฒนาของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวกับการกักเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีผลต่อการบริหารการพัฒนาของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทางการบริหารจัดการสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. ควรกำหนดมาตรการหรือแนวทางเพื่อดำเนินการระบบการตรวจสอบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ทั้งระบบการตรวจสอบภายในและการตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอกให้เป็นไปตามที่ระเบียบกำหนดไว้ มีการติดตามและประเมินผลระบบการตรวจสอบเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับปัจจัยในการบริหารจัดการกองทุนที่มีความสำคัญ ต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดประโยชน์ หากไม่ดำเนินการให้ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบันแล้ว จะเกิดความเสียหายอย่างไรต่อกองทุน ทั้งนี้ ในการดำเนินการระบบตรวจสอบดังกล่าว ต้องให้ความสำคัญกับระบบการควบคุมการบริหารจัดการกองทุน ทั้งในด้านการดำเนินงาน (Operation) การรายงานทางการเงิน (Financial) และการปฏิบัติตามระเบียบ (Compliance) ให้ครบถ้วน และลักษณะของระบบการตรวจสอบควรเป็นการตรวจสอบเชิงนิเทศหรือการตรวจสอบเพื่อแนะนำ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบ และสามารถควบคุมระบบการตรวจสอบให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งทำให้คณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเห็นถึงประโยชน์ของระบบการตรวจสอบ และมีการดำเนินการตรวจสอบอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ

2. ควรมีการวางแผนพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพด้านการบริหารจัดการที่สำคัญให้กับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เช่น การปฏิบัติตามระเบียบด้าน

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง การปฏิบัติตามคู่มือด้านการเงินและบัญชี เป็นต้น โดยแผนพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพดังกล่าวต้องมุ่งเน้นให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถบริหารจัดการกองทุนให้เป็นไปตามที่ระเบียบหรือตามที่คู่มือกำหนดไว้ได้อย่างถูกต้อง

3. ควรกำหนดมาตรการและแนวทางเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการไม่ปฏิบัติตามระเบียบด้านการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยเฉพาะในด้านการอนุมัติเงินกู้และการติดตามการชำระคืนเงินกู้ให้ชัดเจน โดยเจ้าหน้าที่สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติสาขาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องประสานงานกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการดำเนินการทางกฎหมายกับคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบด้านการกู้ยืมเงินอย่างจริงจัง เพื่อให้การแก้ไขปัญหาดังกล่าวเกิดผลที่เป็นรูปธรรมโดยเร็ว ป้องกันการเลียนแบบ และเพื่อให้เกิดความเชื่อถือศรัทธาต่อการบริหารจัดการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ในการวางแผนบูรณาการหรือความร่วมมือด้านการสนับสนุนและช่วยเหลือการบริหารจัดการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นไปอย่างทั่วถึง ครอบคลุม และให้เกิดการสนับสนุนหรือช่วยเหลือได้อย่างต่อเนื่องใกล้ชิด ทั้งนี้ควรมีพัฒนาศักยภาพของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ให้มีความสามารถทางด้านการปฏิบัติตามระเบียบของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และการปฏิบัติตามคู่มือด้านการเงินและบัญชีให้สามารถเป็นพี่เลี้ยงในการบริหารจัดการเรื่องดังกล่าวให้กับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในบริเวณพื้นที่เดียวกันได้อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะทางการบริหารจัดการสำหรับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. ปัจจัยด้านคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองควรแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในแต่ละด้าน ให้แก่คณะกรรมการทุกคนอย่างทั่วถึง

ตามความเหมาะสม โดยเฉพาะในด้านการออกระเบียบการบริหารจัดการกองทุนให้เป็นไปตามที่หลักเกณฑ์กำหนดไว้ และการพิจารณาเงินกู้ยืมให้แก่สมาชิกอย่างเป็นธรรม ทั้งนี้ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองควรกำหนดแนวทางหรือวิธีการในการปฏิบัติตามหน้าที่ความรับผิดชอบดังกล่าวให้ครบถ้วนและชัดเจน รวมทั้งให้มีการชี้แจงแนวทางหรือวิธีการดังกล่าวให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเกิดความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง

2. ปัจจัยด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองควรแจ้งกำหนดการและวาระการประชุมให้สมาชิกทราบล่วงหน้าโดยวิธีการที่ชัดเจน เพื่อให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเห็นถึงความสำคัญของการประชุม และสามารถจัดเวลาเข้ามาเข้าร่วมประชุมตามกำหนดการที่วางไว้ได้ ทั้งนี้ ในการประชุมผู้จัดการประชุมควรแจ้งวิธีการวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุม (โดยการลงมติและถือเสียงข้างมาก) ให้ทราบก่อนเริ่มการประชุม รวมทั้งกำหนดผู้รับผิดชอบและระยะเวลาในการจัดทำรายงานการประชุมให้ชัดเจน

3. ปัจจัยด้านการเงินและบัญชี กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองควรกำหนดผู้รับผิดชอบด้านการเงินและบัญชีให้ชัดเจน โดยผู้รับผิดชอบดังกล่าวจะต้องมีความรู้ความสามารถที่จะจัดทำบัญชี และดูแลด้านการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้ถูกต้องตามที่คู่มือกำหนดไว้ ทั้งนี้ หากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่มีผู้รับผิดชอบที่มีความรู้ความสามารถด้านการเงินและบัญชีดังกล่าว ควรพิจารณาจ้างบุคคลภายนอกที่มีความรู้ความสามารถให้มาเป็นผู้รับผิดชอบหรือเป็นที่ปรึกษาด้านการเงินและบัญชี เพื่อให้การจัดทำบัญชีและการดูแลด้านการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองถูกต้องตามที่คู่มือกำหนดไว้

4. ปัจจัยด้านการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองควรมีการเผยแพร่ระเบียบเกี่ยวกับการเก็บรักษาเงินสดของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้สมาชิกทราบอย่างชัดเจน เช่น การปิดประกาศระเบียบที่สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง การแจ้งให้สมาชิกทราบในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี เป็นต้น และควรให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และแจ้งผลการตรวจสอบให้สมาชิกทราบโดยทั่วกัน

References

- Jongsuha, M. (2005). *Development Administration Analysis for Village and Urban Community Funds in Phonphisai District, Nongkhai Province*. (Master's thesis). Sukhothai Thammathirat Open University, Nonthaburi.
- Kaewjinda, T. (2009). *Implementation of Village and Urban Fund Project Policy : A Case Study of Phan District, Chiang Rai Province*. (Master's thesis). Sukhothai Thammathirat Open University, Nonthaburi.
- Khienthong, J. (2008). *Effectiveness of Village and Urban Fund Management: A Case Study of Phra Samut Chedi District, Samut Prakan Province*. (Master's thesis). Sukhothai Thammathirat Open University, Nonthaburi.
- Office of the Auditor General of Thailand. (2013). *Village and Urban Community Funds Performance Audit Report*. Bangkok: Office of the Auditor General of Thailand.
- Office of the Auditor General of Thailand. (2016). *Capital Increase Phase 3 to Village and Urban Community Funds Audit Report*. Bangkok: Office of the Auditor General of Thailand.
- The Secretariat of the House of Representatives. (2015). *Village and Urban Community Funds Report 2013*. Bangkok: The Secretariat of the House of Representatives.
- Wangphon, S. (2008). *Factors Affecting the Success of Village and Urban Community Fund Rattanaaburi District, Surin Province*. (Master's thesis). Sukhothai Thammathirat Open University, Nonthaburi.